

N:o 120.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 maj 1909.
— — — — Andra Kammaren — 10 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition n:o 119 med förslag till lagar om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan m. m., dels de i sammanhang därmed afgifna propositionerna n:is 120, 121 och 122, dels ock väckta motioner om tillägg till de i propositionerna n:is 120 och 122 framlagda förslag.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 5).

Till Konungen.

Genom de till innevarande års Riksdag afgifna propositionerna n:is 119, 120, 121 och 122 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionerna bilagda förslag till

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 35 Häft.

1) lag om ändrad lydelse af 1, 3, 8, 10, 17, 22, 44 och 65 §§ grufvestadgan;

2) innefattande bestämmelser angående grufdrift å viss kronojord;

3) lag angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 19 april 1907 om inskränkning i inmutningsrätten är stadgadt;

4) lag angående ändrad lydelse af 2 kap. 3 § i lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907;

5) bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord; och

6) visst tillägg till de af 1908 års Riksdag antagna förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner.

I afseende å det af Eders Kungl. Maj:t framlagda förslag till lag om ändrad lydelse af 1, 3, 8, 10, 17, 22, 44 och 65 §§ grufvestadgan hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf denna fråga, jämlikt 63 § riksdagsordningen, för denna riksdag förfallit.

Hvad härefter angår förslagen till lag, innefattande bestämmelser angående grufdrift å viss kronojord, till lag angående ändrad lydelse af 2 kap. 3 § i lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907, till bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord samt till visst tillägg till de af 1908 års Riksdag antagna förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, hafva nämnda förslag icke blifvit af Riksdagen bifallna.

Riksdagen har emellertid fäst sin uppmärksamhet vid det stadgande i de föreslagna bestämmelserna angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord, att den royalty, som tillståndshafvaren har att erlägga, skall utgå med viss procent af *bruttoafkastningen*.

Ehuru utan tvifvel hvad högsta domstolen anført mot royaltyns baserande på *nettoafkastningen* är beaktansvärdt, vill det dock synas Riksdagen, som om å andra sidan ur rättvisans och billighetens synpunkt royaltyns bestämmande i förhållande till nämnda afkastning vore riktigast. Vid sådant förhållande anser Riksdagen det vara önskvärdt, att Kungl. Maj:t ville, innan förslaget ånyo förelägges Riksdagen, taga i förnyadt öfvervägande, huruvida ett system, enligt hvilket royaltyn bestämmes efter *nettoafkastningen*, må kunna vara i praktiken genomförbart.

Hvad slutligen beträffar Eders Kungl. Maj:ts förslag till lag angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 19 april 1907 om inskränkning i inmutningsrätten är stadgadt, har Riksdagen, som icke funnit anledning

att mot berörda lagförslag framställa någon erinran, bifallit detsamma; hvilket Riksdagen härmed får för Eders Kungl. Maj:t tillkännagifva.

Vid behandlingen af detta ärende har inom Riksdagen framhållits, hurusom det skulle vara synnerligen önskvärdt, om underhandsupplåtelser af lägenheter från utarrenderade kronohemman kunde i ännu större omfattning, än nu är fallet, komma till stånd, samt att detta mål skulle i viss mån främjas, om i arrendekontrakten den bestämmelse kunde intagas, att arrendatorn skulle vara skyldig att under arrendetiden mot skälig nedsättning i arrendeafgiften samt skadestånd till egnahemslägenheter afstå vissa, särskildt i utkanten af den arrenderade fastigheten belägna områden.

De bestämmelser af tvingande natur, som nu förekomma i 2 kap. 3 § af lagen om nyttjanderätt till fast egendom, måste emellertid för möjliggörande af dylika kontraktsbestämmelser modifieras beträffande kronojord och torde också kunna affattas i sådan form, att de ej medföra olägenheter för arrendatorerna.

Med föranledande häraf får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida icke till främjande af egnahemsrörelsen de hinder, som för närvarande möta mot att under löpande arrendetid från kronoegendomar afsöndra lägenheter, skulle kunna undanröjas, samt att de förslag, som af utredningen framgå, måtte föreläggas nästkommande års Riksdag.

Stockholm den 11 maj 1909.

Med undersätlig vördnad.
